

در جست‌وجوی شهروندی فراگیر

ژاله شادی‌طلب*، سمانه ابراهیم‌پور**

چکیده

تلاش برای تغییر ایده‌های منتسب به حقوق و وظایف شهروندی و به رسمیت شناخته شدن حقوق همه سبب شکل‌گیری مطالبه‌های جدید برای فراگیری شهروندی شده است. طرح مطالبات جدید فقط ادعای گروه‌هایی که «اقلیت» نامیده می‌شوند نیست بلکه شکل‌گیری مطالباتی برای عضویت، احساس تعلق، همبستگی و بهره‌مندی از حقوقی است که در مواردی از جمعیت کشوری طی قرن‌ها از آن محروم بوده‌اند. در دهه‌های اخیر شهروندی از یک مفهوم حقوقی به یک فرایند اجتماعی و مبارزه برای کسب هویت و متفاوت بودن تغییر کرده و اهمیت دستیابی به شکلی از شهروندی که بتواند تفاوت‌ها را در خود جای دهد بیشتر از گذشته شده است. این مقاله با هدف طرح موضوعاتی کلی درباره شهروندی به تحولات معنایی و محتوایی آن می‌پردازد و با طرح مسائل و مجادله‌های این حوزه در زمینه حقوق، وظایف و مسئولیت‌ها، عضویت/ طرد، عام‌گرایی/ یکسان‌پنداری، نابرابری/ تفاوت، فردگرایی/ خیر عمومی، و شهروندی در عرصه خصوصی/ عمومی، به این بحث می‌رسد که شهروندان عاملین تغییر هستند و چنین نتیجه می‌گیرد که گرچه هنوز ملت/ دولت شکل اصلی شهروندی است، عضویت در اجتماع‌های گوناگون، هویت‌های گروهی متنوع، و مشارکت در مقیاس‌های مختلف شهروندی سبب پیدایش مفهوم جدید «شهروندی چندگانه» شده است، مانند شهروندی قومی، شهروندی ملی، شهروندی فرهنگی و شهروندی جنسیتی. درک و پذیرش شهروندی چندگانه به معنای رها کردن اصول محوری شهروندی یعنی آزادی و برابری نیست اما چالش متفاوت و متنوع بودن در شهروندی مسئله‌ای جدی است که بحث‌های اصلی مجادله‌ها هم بر آن مبتنی است. در شهروندی چندگانه حرکت به سوی پذیرش اصول اساسی و در عین حال تشخیص و به رسمیت شناختن تفاوت‌ها است.

کلیدواژه‌ها

شهروندی، جنسیت، طرد، عام‌گرایی، خیر عمومی، نابرابری

In search of inclusive citizenship

Jaleh Shaditalab
Samaneh Ebrahimpour

Abstract

The endeavor to change the ideas associated with rights and duties of citizenship and recognition of the rights of all, has led to the formation of new demands for inclusive citizenship. The new demands aren't just claim of "minority" groups, but demands for membership, sense of belonging, solidarity and enjoyment of the rights which in some cases, for centuries, half of the country's population has been deprived from them. In recent decades, citizenship has changed from a legal concept to a social process and struggle for gaining identity and being different. The importance to achieve a form of citizenship, which can accommodate differences, is emphasized more than ever.

This article aims at presenting general themes of citizenship; examines its semantic and content transformations, raises issues and main controversies with regard to rights, duties and responsibilities, membership/ exclusion, universalism/ equality, inequality/ difference, individualism/

common goods and citizenship in the private / public arena. Finally it argues that citizens are agents of change, and concludes; although the nation / state is still the main form of citizenship, membership in various communities, various group identities, and participation in different levels of citizenship has led to the emergence of a new concept of "multiple citizenship" such as ethnic citizenship, national citizenship, cultural citizenship and gender citizenship. To understand and practice multiple citizenship does not mean abandoning the freedom and equality as basic principles of citizenship. However, the challenge of diversity and being different in citizenship is a serious issue, which constitutes the main themes of controversies. In multiple citizenship, the move is towards acceptance of basic principles, at the same time recognition and acknowledgement of differences.

Keywords: Citizenship, Gender, Exclusion, Inclusion, Common Goods, Inequality

